2024/2362

2024.10.10.

AZ EURÓPAI PARLAMENT (EU) 2024/2362 ÁLLÁSFOGLALÁSA

(2024. április 11.)

a Kulcsfontosságú Digitális Technológiák Közös Vállalkozás (most Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás) 2022. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozat szerves részét képező megjegyzésekkel

AZ EURÓPAI PARLAMENT,

— tekintettel a Kulcsfontosságú Digitális Technológiák Közös Vállalkozás 2022. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 100. cikkére és V. mellékletére,

— tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A9-0101/2024),

A. mivel a brüsszeli székhelyű Kulcsfontosságú Digitális Technológiák Közös Vállalkozást (a továbbiakban KDT Közös Vállalkozás) az (EU) 2021/2085 tanácsi rendelet ([1]) hozta létre a Horizont Európa programon belül, 2021 novemberében a 2031. december 31-ig tartó időszakra;

B. mivel a KDT Közös Vállalkozás a Kiváló Európai Elektronikai Alkatrészek és Rendszerek (ECSEL) Közös Vállalkozás helyébe lépett és annak jogutódjaként működik, amelyet a Horizont 2020 program keretében, 2014 májusában hozták létre a 561/2014/EU tanácsi rendelettel ([2]) a 2024. december 31-ig tartó időszakra; mivel 2014. június 26-án az ECSEL Közös Vállalkozás az Európai Nanoelektronikai Kezdeményezés Tanácsadó Testülete és az Artemis Közös Vállalkozás helyébe lépett és azok jogutódjaként működik;

C. mivel a KDT Közös Vállalkozás azokkal a kulcsfontosságú digitális technológiákkal kapcsolatos kutatásra és innovációra összpontosító köz-magán társulás, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy Európa versenyképes vezető szerepet töltsön be a digitális gazdaságban, különösen az elektronikai alkatrészek és rendszerek ágazatában;

D. mivel alapító tagjai a Bizottság által képviselt Unió, a részt vevő államok, valamint a mikro- és nanoelektronika, az intelligens integrált rendszerek és a beágyazott vagy kiberfizikai rendszerek érdekeltjeit képviselő három ipari szövetség, az Intelligens Ágazati Integráció Európai Szövetsége, az Európai Nanoelektronikai Tevékenységek Szövetsége és az Inside Industry Association;

E. mivel 2023 júliusában az (EU) 2023/1782 tanácsi rendelet ([3]) alapján a KDT Közös Vállalkozást Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozássá alakították át; mivel a módosítás szerint a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás hatáskör-kibővítésének célja az innovatív új generációs félvezető technológiák fejlesztésének előmozdítása és az európai csipgyártási kapacitás megerősítése az Európai Csipkezdeményezés keretében; mivel ennek érdekében a KDT Közös Vállalkozásnak nyújtott uniós hozzájárulás 1,8 milliárd EUR-ról 4,2 milliárd euróra nő, melyből 2,7 milliárd EUR-t a Horizont Európa Programból, 1,5 milliárd EUR-t pedig a Digitális Európa programból finanszíroznak;

F. mivel az átláthatóság növelése érdekében a KDT Közös Vállalkozás közzéteszi éves beszámolójában a tagok programszintű hozzájárulásaira vonatkozó releváns információkat; mivel a KDT Közös Vállalkozás minden olyan program esetében, amelyben műveleteket végez, az év végéig tagkategóriánként bemutat minden releváns információt, beleértve az adott programra vonatkozóan meghatározott jogi hozzájárulási célokat, valamint a kapott hozzájárulások és a jogi kötelezettségvállalások volumenét; mivel a KDT Közös Vállalkozásnak továbbra is javítania kell az átláthatóságot;

([1]) A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete (2021. november 19.) a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról, valamint a 219/2007/EK, az 557/2014/EU, az 558/2014/EU, az 559/2014/EU, az 560/2014/EU, az 561/2014/EU és a 642/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 427., 2021.11.30., 17. o.).
([2]) A Tanács 561/2014/EU rendelete (2014. május 6.) az ECSEL közös vállalkozás létrehozásáról (HL L 169., 2014.6.7., 152. o.).
([3]) A Tanács (EU) 2023/1782 rendelete = 2023. július 25.) a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról szóló (EU) 2021/2085 rendeletnek a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás tekintetében történő módosításáról (HL L 229., 2023.9.18., 55. o.).

Általános megjegyzések

1. megjegyzi, hogy a KDT Közös Vállalkozás költségvetésének méretét érintő változások nagyban függnek az általa végrehajtott többéves kutatási és innovációs programok végrehajtási szakaszától;

2. üdvözli a KDT Közös Vállalkozás hozzájárulását az EU stratégiai autonómiájának megerősítéséhez az elektronikai alkatrészek és rendszerek ágazatában;

3. megjegyzi, hogy a KDT Közös Vállalkozás már 2021 végén megkezdte a Horizont Európa első pályázati felhívásainak elindítását; emellett megjegyzi, hogy a 2022. évi költségvetés tartalmazza a Horizont Európa 2022-re tervezett pályázati felhívásainak kötelezettségvállalási költségvetését, valamint a kapcsolódó előfinanszírozási kifizetésekre vonatkozó kifizetési költségvetést;

Költségvetési és pénzgazdálkodás

4. a Számvevőszék jelentése (a továbbiakban: a számvevőszéki jelentés) alapján megállapítja, hogy a KDT Közös Vállalkozás éves beszámolója minden lényeges szempontból hitelesen tükrözi a Közös Vállalkozás 2022. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményeit, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait, és megfelel mind saját pénzügyi szabályzatának, mind pedig a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak; megjegyzi továbbá, hogy a beszámoló alapját képező ügyletek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek;

5. megállapítja, hogy 2022-ben az összes rendelkezésre álló előirányzat elérte a 261,4 millió EUR-t a kötelezettségvállalási előirányzatok (2021-ben 214,0 EUR) esetében, a kifizetési előirányzatok esetében pedig a 222,2 millió EUR-t (2021-ben 199,3 millió EUR) ([4]); tudomásul veszi emellett a kötelezettségvállalási előirányzatok 100 %-ának és a kifizetési előirányzatok 55 %-ának költségvetési végrehajtását;

6. megjegyzi, hogy 2022. évi éves beszámolójában a KDT Közös Vállalkozás nem tett közzé egyes fontos információkat a tagok programszintű hozzájárulásairól, amelyek pedig relevánsak lennének a KDT Közös Vállalkozás év végi eredményeinek teljeskörű közlése szempontjából; megjegyzi, hogy a KDT Közös Vállalkozás például nem vetette össze az egyes tagkategóriáktól az év végéig az egyes programok keretében kapott hozzájárulásokat az adott programra nézve jogszabályban meghatározott hozzájárulási célokkal; megjegyzi továbbá, hogy ezekben a beszámolókban a KDT Közös Vállalkozás nem jelenítette meg a részt vevő államok által a KDT Közös Vállalkozásnak nyújtott hozzájárulásokat ([5]); felhívja a KDT Közös Vállalkozást, hogy foglalkozzon ezekkel a kérdésekkel, és üdvözli a tájékoztatás iránti elkötelezettségét, különösen az adott programok jogi céljainak összehasonlítása tekintetében;

7. megjegyzi, hogy a KDT Közös Vállalkozás esetében a magánszektorbeli tagok legtöbb természetbeni hozzájárulása még validálásra vár (1 172,5 millió EUR);

8. megjegyzi, hogy 2022 végén a KDT Közös Vállalkozás teljes mértékben lekötötte a Horizont 2020 program keretében aláírt támogatási megállapodásokra vonatkozó 1 169,7 millió EUR maximális uniós operatív hozzájárulást, és hogy ebből a lekötött összegből mintegy 139,2 millió EUR-t (azaz 11,9 %-ot) kell kifizetni az elkövetkező években a még befejezetlen projektekre;

9. megjegyzi, hogy 2022 végén a magánszektorbeli tagoknak a Horizont 2020 operatív tevékenységeihez való potenciális végleges természetbeni hozzájárulását 1 579 millió EUR-ra becsülte a KDT Közös Vállalkozás, ami az 1 617,5 millió EUR összegű minimális cél 97,6 %-ának felel meg; megjegyzi, hogy a KDT Közös Vállalkozás csak akkor tudja kiszámítani és validálni a magánszektorbeli tagok természetbeni hozzájárulásainak összegét, ha mind a Közös Vállalkozás, mind a részt vevő államok teljesítették az összes kifizetést, és a KDT Közös Vállalkozás megkapta valamennyi projektlezáró tanúsítványt és a pénzügyi kimutatásra vonatkozó kapcsolódó igazolásokat; megjegyzi, hogy ebben az összefüggésben és tekintettel arra, hogy 2022 végéig csak korlátozott számú Horizont 2020 projekt zárult le, az ágazati természetbeni hozzájárulások validált összege 406,5 millió EUR-t tett ki (a cél 25 %-a);

([4]) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a Közös Vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

([5]) A 2022. évi pénzügyi évre vonatkozó éves jelentés az uniós közös vállalkozásokról.

10. megjegyzi, hogy a KDT Közös Vállalkozás közigazgatási szerveinek a 2014 és 2020 közötti pályázati felhívásokra vonatkozó finanszírozási határozatai alapján a Számvevőszék becslése szerint 2022 végén a részt vevő államok 1 106,2 millió EUR (a cél 95 %-a) szerződéses kötelezettségvállalásokat írtak alá, és hogy ebből az összegből összesen 495,3 millió EUR összegű pénzügyi hozzájárulást jelentettek be, amelyet közvetlenül az általuk támogatott Horizont 2020 projektek nemzeti kedvezményezettjeinek fizettek ki; megjegyzi, hogy a különbség azzal magyarázható, hogy a részt vevő államok csak az általuk támogatott Horizont 2020 projektek lezárultakor jelenítik meg a költségeket és számolnak be azokról a KDT Közös Vállalkozásnak;

11. megjegyzi, hogy a Horizont 2020 tevékenységeire vonatkozó 2022. évi költségvetési kifizetések végrehajtása romlott, mivel a kedvezményezetteknek növekvő költségekkel és beszállítási problémákkal kellett szembesülniük;

12. megjegyzi, hogy a Horizont 2020 tevékenységeire nézve a KDT Közös Vállalkozás nem részesült új operatív kötelezettségvállalási előirányzatban, mivel 2020 végéig utolsó pályázati felhívását is lezárta; megjegyzi, hogy az operatív kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya 74 %-ra csökkent (szemben a 2021. évi 85 %-kal), ami a KDT Közös Vállalkozás szerint a kedvezményezettek Covid19 miatt tapasztalt problémáinak tudható be; megjegyzi továbbá, hogy a folyamatban lévő Horizont 2020 projektek jelentős része esetében a technikai tevékenységek késedelmet szenvedtek vagy a csipek anyaghiánya miatt, vagy azért, mert a személyzet nem tudott hozzáférni a fejlesztési és tesztelési létesítményekhez, ezért ezeket a projekteket módosítani kellett vagy meg kellett hosszabbítani, és a végső kifizetéseket 2023-ra kellett halasztani;

13. egyetért a Számvevőszék észrevételével, mely szerint a KDT Közös Vállalkozásnak ki kell dolgoznia egy ütemezett cselekvési tervet a korábbi többéves pénzügyi keretek során jóváhagyott projektek végrehajtásának véglegesítésére;

14. megjegyzi, hogy a Horizont Európa programok végrehajtását illetően a Bizottság 2022 végén 171,1 millió EUR összegű pénzbeli hozzájárulást nyújtott, amelyből a KDT Közös Vállalkozás 42,3 millió EUR-t fordított a Horizont Európa keretében megkötött első támogatási megállapodásokhoz kapcsolódó előfinanszírozási kifizetésekre;

15. megjegyzi, hogy 2022 végén a KDT Közös Vállalkozás igazgatási kifizetési költségvetésének (2. cím) végrehajtási aránya alacsony (63 %) volt; megjegyzi, hogy a KDT Közös Vállalkozás 2022. évi költségvetési és pénzgazdálkodási jelentése szerint ez főként a pénzügyi hozzájárulások központi kezelését támogató informatikai eszközök elhalasztott bevezetésének és a kommunikációs tevékenységek csökkenésének volt betudható;

16. megjegyzi, hogy a KDT Közös Vállalkozás esetében az operatív költségvetés végrehajtási arányának csökkenése a Covid19-válság és az Ukrajna elleni agresszív háború miatt a kedvezményezetteket sújtó növekvő költségeknek és beszállítási problémáknak volt betudható;

Közbeszerzés és személyzet

17. a 2022-re vonatkozó összevont éves tevékenységi jelentés alapján megállapítja, hogy a közbeszerzéseket és a szerződéseket a KDT Közös Vállalkozás pénzügyi szabályzatának rendelkezéseivel összhangban kezelik és a KDT Közös Vállalkozás igazgatási és pénzügyi csapatán belül koordinálják;

18. megjegyzi továbbá, hogy a hatékony és eredményes pénzgazdálkodással és a hatékonysággal összefüggésben a KDT Közös Vállalkozás a lehető legnagyobb mértékben felhasználta az érintett bizottsági szolgálatokkal és magánszektorbeli tagjaival már megkötött, szolgáltatási szintre vonatkozó különféle megállapodásokat, és intézményközi keretszerződéseket is alkalmazott (pl. informatikai szolgáltatások és berendezések, ideiglenes személyzeti szolgáltatások, külső ellenőrzési szolgáltatások);

19. megjegyzi, hogy 2022-ben a KDT Közös Vállalkozás nagyon kevés közbeszerzési eljárást folytatott, főként alacsony értékű szerződések esetében, és hogy 2022-ben nem indítottak operatív tevékenységekhez kapcsolódó közbeszerzési eljárásokat;

20. megjegyzi, hogy a KDT Közös Vállalkozás 2022. évi létszámterve 30 ideiglenes vagy szerződéses alkalmazottat irányoz elő, és hogy 2022 végén a KTD Közös Vállalkozás 25 személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó alkalmazottat foglalkoztatott, 8 országból (8 BE, 5 FR, 4 ES, 2 BG, 2 EL, 2 RO, 1 IT, 1 PL), akik közül 11 férfi és 14 nő;

21. megjegyzi, hogy 2022-ben hat külső felvételi eljárás indult az alábbi, 2023-ban betöltendő pozíciókra: ügyvezető igazgató, számviteli és pénzügyi kapcsolattartó, programiroda, költségvetési tisztviselő, pénzügyi asszisztens, részlegvezető;

22. ami a személyzeti fluktuációt illeti, a kommunikációs vezető 2022. április 1-jén nyugdíjba vonult, a számviteli megbízott 2022. október 1-jén távozott a KTD Közös Vállalkozástól, a költségvetési tisztviselő 2022. november 1-jén távozott, az ügyvezető igazgató szerződése pedig 2022. október 31-én lejárt;

Irányítás és ellenőrzés

23. megjegyzi, hogy a Horizont 2020 és a Horizont Európa kiadásai tekintetében a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatóságának Közös Ellenőrzési Szolgálata felelős az utólagos ellenőrzésekért, és a Horizont 2020 kiadásai (elszámolások és zárókifizetések) esetében a KTD Közös Vállalkozás 2,6 %-os reprezentatív hibaarányról és 0,8 %-os fennmaradó hibaarányról számolt be ([6]); megjegyzi, hogy a Horizont Európa program esetében utólagos ellenőrzésekre még nem került sor, mivel az első időközi kifizetések csak 2024-ben várhatók;

24. megjegyzi, hogy a közös vállalkozás operatív kifizetésekre vonatkozó kontrolljainak értékeléséhez a Számvevőszék a végső kedvezményezettek szintjén egy véletlen mintán megvizsgálta a Horizont 2020 keretében 2022-ben teljesített kifizetéseket ([7]); megjegyi, hogy a KTD Közös Vállalkozás mintában szereplő kedvezményezettjeinél a Számvevőszék nem talált hibákat vagy kontrollhiányosságokat;

25. üdvözli, hogy a KDT Közös Vállalkozás a Bizottság alapforgatókönyve szerint elvégezte a projektek kockázatalapú nyomon követését, valamint a kkv-k és az új piaci belépők kockázatértékelését is; megjegyzi azonban, hogy a KTD Közös Vállalkozás mindeddig nem dolgozott ki belső iránymutatásokat a folyamatok konszolidálása céljából; megjegyzi, hogy a KDT Közös Vállalkozás esetében a támogatáskifizetések hibakockázatát csökkentette az a tény, hogy a részt vevő államok a területükön működő kedvezményezettek esetében részletes előzetes kontrollokat végeztek a nemzeti társfinanszírozásra bejelentett projektköltségek támogathatóságára vonatkozóan;

26. elégedetten állapítja meg, hogy a részt vevő államok szorosan együttműködtek a KDT Közös Vállalkozással, és időben értesítették azt a jelentősebb hibákról, szabálytalanságokról és nyilvántartásba vett csődökről; megjegyzi továbbá, hogy a többi közös vállalkozással ellentétben a kedvezményezettek szintjén 90 %-os előfinanszírozási küszöbértéket alkalmaztak, és a konzorciumi tagok kiadási költségvetésének bármilyen módosítása a támogatási megállapodás módosítását vonta maga után; megjegyzi, hogy a KDT Közös Vállalkozás ezen egyedi kritériumok teljesülését a Compass-on ([8]) kívül ellenőrizte, a projektfelelősök pedig standardizált manuális ellenőrzéseket végeztek Excel-táblázatokban;

27. egyetért a Számvevőszékkel abban, hogy a KDT Közös Vállalkozásnak ki kellene dolgoznia egy belső gyakorlati iránymutatást a kockázatalapú monitoring projektek és kedvezményezettek szintjén történő végrehajtásának módjáról, valamint arról, hogy a személyzetnek hogyan kell használnia a Compass rendszerben rendelkezésre álló kockázatkezelési modult;

28. szorgalmazza, hogy a KTD Közös Vállalkozás orvosolja a hiányosságokat a megerősített monitoringeszköz használata terén;

29. megjegyzi, hogy a Számvevőszék szerint nem határozták meg az azonosított kockázatokkal kapcsolatos konkrét kontrollintézkedéseket, vagy nem határozták meg végrehajtásuk határidejét; megjegyzi, hogy a meghatározott határidő lejártakor a megerősített monitoringrendszerben tett jelölést nem újították meg és nem is nem zárták le; megjegyzi emellett, hogy a tisztviselő a kontrollintézkedések végrehajtását követően nem értékelte újra a kockázati szintet;

30. egyetért a Számvevőszékkel abban, hogy a KDT Közös Vállalkozásnak biztosítania kell, hogy minden megerősített monitoringintézkedést az azonosított kockázatokat célzó egyedi kontrollintézkedések kísérjenek, és hogy azokat előre meghatározott határidőn belül nyomon kövessék;

([6]) A KTD Közös Vállalkozás 2022. évi konszolidált éves tevékenységi jelentése, 4.1.1.1. fejezet.

([7]) A kedvezményezetteknél tesztelt, vissza nem térítendő támogatások kifizetésével kapcsolatos tranzakciók esetében a számszerűsíthető hibákra vonatkozó beszámolási küszöbérték az ellenőrzött költségek 1 %-a.

([8]) A Bizottság e-támogatási rendszere.

A korábbi évek észrevételeinek hasznosulása

31. megjegyzi, hogy a közös vállalkozások külön éves jelentéseiben szereplő „észrevételek” valójában nem időzített ajánlások a Számvevőszék részéről; megjegyzi, hogy a Számvevőszék évente nyomon követi ezeket az észrevételeket, értékelve azok „nyitott” vagy „lezárt” státuszát;

32. megjegyzi, hogy 2021-ben a Számvevőszék három észrevételt tett, amelyek közül kettőt lezártak; a nyitott észrevétel azzal kapcsolatos, hogy több alkalmazottat kell felvenni ahhoz, hogy 2025-re elérjék a tervezett 50 fős személyzeti állományt, mivel a Közös Vállalkozás a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi kereten belül mintegy 10,9 milliárd EUR összegű projektet fog végrehajtani.